

VAIKŲ, SERGANČIŲ CEREBRINIŲ PARALYZIUMI, DANTŲ PRIEŽIŪRA

Daugiau Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro parengtų atmintinių rasite čia:

www.smlpc.lt

Cerebriniu paralyžiumi sergantiems vaikams dėl kramtymo raumenų disfunkcijos, specifinės mitybos (daug angliavandenių turintis skystas maistas) ir vaistų vartojimo padidėja burnos apnašų kiekis. Jie patys dažnai negali pasirūpinti savo burnos higiena, todėl tai turi padaryti jų tėvai ar globėjai.

Pirmąjį vizitą pas odontologą turime suplanuoti vos tik išdygus pirmiesiems pieniniams dantims. Jo metu specialistas turėtų parinkti burnos higienos priemones ir metodus, pakonsultuoti dėl sveikos mitybos. Visiškai išdygusių nuolatinių dantų vageles būtina hermetizuoti silantais.

Yra trys pagrindiniai odontologinių ligų profilaktikos metodai: asmens burnos higiena (kasdienė ir profesionali), fluoridų naudojimas ir sveika mityba.

Burnos higienos metodus ir priemones reikia pasirinkti atsižvelgiant į konkretaus vaiko cerebrinio paralyžiaus tipą, motorikos pajėgumus, protinę raidą.

Vaikai, **sergantys lengva cerebrinio paralyžiaus forma ir neturintys protinės negalios**, nuo 8–9 metų amžiaus turi gebėti patys pasirūpinti burnos higiena. Iki tol už dantų valymą ir įgūdžių ugdymą atsakingi tėvai ar globėjai.

Keletas patarimų dėl burnos higienos:

- kiekvieną dantį valyti pasta su fluoru, tarpdančius valyti higieniniu siūlu du kartus per dieną (ryte ir vakare ne trumpiau kaip 2 min.);
- pasitarus su specialistais, vakarais, po dantų valymo, galima naudoti specialų dantų kremą su fluoridu, kuris

remineralizuoja dantis, stabilizuoja nedidelius emalio pažeidimus, apsaugo nuo naujų pažeidimų;

- pagal poreikį naudoti elektrinį šepetėlį arba šepetėlį su padidinta rankenėle (šepetėlį rekomenduojama keisti ne rečiau kaip kas 3 mėn.);
- jei vaikas sąmoningai moka neryti, spjauti, tarpdančiams valyti galima naudoti vandens irigatorių; jis ne tik apsaugo dantis nuo karieso, bet ir padeda išlaikyti sveikas dantenas, mažiau kaupiasi apnašos;

- retkarčiais naudoti skalavimo skysčius su medžiagomis, saugančiomis nuo uždegimo, kaitaliojant juos su natūraliais skalavimo tirpalais (ramunėlių, medetkų ar ažuolo žievės nuoviru); skalavimų trukmę ir tirpalo sudėtį parenka burnos higienistas ar odontologas;

- profesionalią burnos higieną atlikti 2–4 kartus per metus (vaikams, turintiems atrioventrikulinius šuntus, atliekant profesionalią burnos higieną profilaktiškai gali būti skiriami antibiotikai).

Esant **sunkiai cerebrinio paralyžiaus formai** burnos higiena tampa sudėtinga – ją tėvai ar globėjai turi užtikrinti visą gyvenimą:

- esant spastinei ligos formai valant dantis tikslinga naudoti apsaugines priemones (sukąsti neleidžiančias menteles);
- esant sutrikusiam rijimui valant dantis negalima naudoti dantų pastos (maisto likučius šalinti ir dantis valyti reikia drėgnos marlės tamponėliais, kuriuos galima suvilgyti įvairiais burnos ertmės ir dantų priežiūrai skirtais tirpalais;

- valyti vieno danties šepetėliu – tada nebūtina dantų pasta, o tėvai ar globėjai gali būti tikri, kad nuvalė kiekvieną dantį; tai ypač svarbu, kai vaikas turi ortodontinių anomalijų;
- kai negalima naudoti fluoro turinčios pastos, rekomenduojami *fluoro preparatai*, kurių dozė bei panaudojimo būdas priklauso nuo vaiko amžiaus, gyvenamosios vietos, ligos sunkumo ir bendros sveikatos būklės.

Sveika mityba. Daugeliui vaikų, sergančių cerebriniu paralyžiumi, normalaus kūno svorio palaikymui duodamas didesnio kaloringumo maistas ir gėrimai.

Reikėtų:

- atsisakyti sulčių koncentratų, saldintų vaisvandenių, saldintų arbatų;

- naudojant skystos konsistencijos maistą, būtina po valgio duoti atsigerti vandens, kuris pagerintų burnos savivalą;

- vaikams, galintiems valgyti kietą maistą, reikėtų keletą kartų per dieną užkandžiui duoti kietą daržovių, vaisių, riešutų – tai padidina savivalą, skatina seilėtekį;

- užkandžiui galima pasiūlyti kelis gabalėlius kietojo sūrio – jis padės sureguliuoti burnos pH, neleis įsivyrėti kariesogeninėms bakterijoms.